

Asia

Kaivostoimintaa koskeva valitus

Valittajat

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry, Sastamalan ympäristöyhdistys ry, Kansalaisten kaivosvaltuuskunta - MiningWatch Finland ry ja Vesiluonnon puolesta ry

Hakija ja kaivospiirin haltija

Dragon Mining Oy

Päätös, josta valitetaan

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) päätös 15.2.2024, KaivNro 1895

Tukes on myöntänyt kaivoslain nojalla Dragon Mining Oy:lle kaivosluvan (lupatunnus KL2021:0001) Sastamalassa sijaitsevan Stormin kaivospiirin laajentamiseksi kaivosalueena ja apualueena. Päätöksen mukaan nykyinen kaivospiirin alue jää ennalleen. Päätöksellä uutta laajennusta koskeva alue on määrätty kaivoslain 19 §:n mukaisesti kaivosalueeksi rikastushiekka-altaan osalta (noin 0,43 ha) ja apualueeksi rikastushiekka-alueen tiestön ja ojien osalta (noin 2,65 ha). Laajennusalue on nimeltään Stormi2. Tukes on lisäksi päättänyt, ettei Stormi 2 -alueen perustaminen edellytä kaivosturvallisuyslupaa.

Päätöksen perusteluissa on tältä osin muun ohella todettu, että Tukesin kuulusasiakirjalla 30.9.2021 laajennusalue on virheellisesti käsitelty kokonaan apualueena. Kaivoslain 19 §:n mukaisesti laajennusalueesta noin 0,43 hehtaaria määrätään kaivosalueeksi. Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa säädetyt edellytykset täyttyvät, eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Kaivosviranomaisen on ottanut kaivoslain 49 §:n mukaisesti lupaharkinnassa huomioon, mitä 47 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään kaivosalueesta ja kaivoksen apualueesta kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä.

Lisäksi Tukes on antanut kaivosviranomaisena edellä mainittua kaivospiiriä koskevat kaivoslaissa tarkoitetut yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset seuraavasti:

Lupamääräys 1

Kaivosluvan haltijan on asetettava Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle 15 000 euron suuruinen vakuus omavelkaisena pankkitakauksena kaivoslain mukaisia kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten. Määrätty kaivosvakuus on asetettava Tukesille viimeistään kolmen kuukauden kuluessa päätöksen antamisesta.

Lupamääräys 2

Lupamääräykset tarkistetaan 1.3.2028. Tarkistusajankohtaa voidaan aikaistaa, jos kaivospiirin toiminnassa tapahtuu tai havaitaan (Tukesin kaivostarkastuksissa) oleellisia muutoksia, kuten mahdollinen C-avolouhoksen alueen rikastushiekan uudelleen rikastus.

Kaivosyhtiön tulee toimittaa ajan tasalla oleva selvitys kaivoksen lopetus- ja jälkitoimenpiteistä, jotta Tukes voi arvioida ja tarkistaa vakuuden sisällön kattavuuden ja suuruuden riittävyyden. Selvitys tulee toimittaa 1.12.2027 mennessä.

Lupamääräys 3

Kaivosyhtiön tulee varmistaa Pirkanmaan ELY-keskukselta, aiheutuuko laajennusalueesta muutostarpeita ympäristölupaan ja ympäristöluvan mukaiseen vakuuteen.

Lupamääräykset korvaavat 7.2.2018 annetun päätöksen lupamääräykset.

Päätöksen perusteluissa on lupamääräyksen 1 osalta muun ohella todettu, että määrätyllä kaivosvakuudella alue saatetaan kaivoslain mukaisesti yleisen turvallisuuden edellyttämään kuntoon. Kaivosvakuudella katetaan seuraavat kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteet: vanhan, jo suljetun kaivoksen kaivostunnelin sulkeminen kivilohkareilla tai betonilla auki olevalta 200 metrin matkalta (2 000 euroa), putkilinjan purkaminen jälkiselkeytysaltaalta pumppaamolle siltä osin kuin putki ei sijaitse kaivosyhtiön omilla mailla; toimenpide sisältää myös purettavan putkilinjan alueen siistimisen (8 000 euroa), sekä vanhan vinotunnelin alueen aitaaminen noin 130 metrin matkalta ja varoituskylttien asentaminen (5 000 euroa). Kaivostoiminta Stormin kaivospiirin alueella on lopetettu. Kulku kaivokseen on estetty ja ilmanvaihtokuilut tukittu. Alueella olevat avolouhokset on täytetty rikastushiekalla. Sortumavaarallinen niin sanottu Horvelon alue on aidattu.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valittajien on katsottava vaatineen Tukesin päätöksen kumoamista ja asian palauttamista uudelleen käsiteltäväksi.

Lupamääräykset lukuun ottamatta lupamääräysten tarkistamisen ajankohtaa on jätettävä voimaan, kunnes asia on uudelleen ratkaistu.

Tukes ja toiminnanharjoittaja on velvoitettava tekemään ja hankkimaan lisäselvityksiä kaivoksen ympäristövaikutuksista ja kaivokseen liittyvistä riskeistä. Tukes on velvoitettava tarkistamaan lupamääräykset ja vakuus neljän kuukauden kuluessa selvitysten valmistumisesta.

Toiminnanharjoittaja on velvoitettava suorittamaan 17,5 miljoonan euron suuruinen väliaikainen vakuus siihen asti, kunnes edellä mainitut selvitykset on laadittu ja niihin liittyvät vakuustarpeet selvitetty.

Tukes on velvoitettava korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut 1 600 eurolla.

Perustelut

Yleisiin ja yksityisiin etuihin liittyvät puuttuvat selvitykset tulisi huomioida vastaavasti kuin Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden oikeuskäytännössä. Yleisten ja yksityisten etujen valvonta on tässä tapauksessa erityisen tärkeää, koska viimeinen hakijayhtiön Suomessa sijaitsevista kaivoksista on vaarassa ehtyä ja on julkisesti tiedossa, että yhtiö voi pyrkiä pakoilemaan vastuitaan. Korkein hallinto-oikeus on päättänyt Sastamalan rikastamon ympäristölupa-asiaassa ympäristöselvitysten parantamisesta ja vesilain korvauskäsittelystä vuoden 2024 loppuun mennessä, ja kaivoslain mukaiset selvitykset voidaan tehdä samassa yhteydessä.

Toiminnanharjoittaja on velvoitettava tekemään 1.10.2024 mennessä riippumaton asiantuntijaselvitys kaivokseen ja sen louhoksiin ja tunneleihin liittyvistä aikaisemmista onnettomuuksista ja sortumista, uusien onnettomuuksien ja sortumien riskeistä, rakennuksiin liittyvistä riskeistä ja pilaantumisesta huomioiden vakuuksien tarpeen sekä keinoista näiden estämiseksi myös pitkien aikojen kuluessa huomioiden myös aitojen ja muiden rakenteiden korjaustarpeet. Erityisesti on selvitettävä sortuneen niin sanotun Horvelon alueen, kaivoksen vinotunnelin sekä avolouhoksien stabiilisuus ja riskit sekä niiden torjunta.

Toiminnanharjoittaja on velvoitettava hankkimaan 31.12.2024 mennessä lisäselvitykset kaivostoiminnan saastuttamien maa-alueiden, sedimenttien ja pohjavesien määrästä sekä saastumisen vaikutuksista myös pitkien aikojen kuluessa. Erityisesti on selvitettävä louhoksiin ja tunneleihin sijoitettujen kaivannaisjätteiden ja mahdollisten muiden jätteiden määrä, laatu ja pitkäaikaiset vaikutukset sekä tarvittavat vakuudet kaivannaisjätedirektiivin ja muun lainsäädännön mukaisesti. On otettava huomioon, että mainitut alueet eivät ole kaivannaisjäteasetuksen mukaan jätealueita eivätkä ne siten kuulu

ympäristönsuojelulain mukaisten vakuuksien piiriin. Myös saastuneiden pohjavesien määrä ja vaikutukset kaivovesien laatuun on selvitettävä.

Ympäristölupa- ja valvontaviranomaisilta sekä riippumattomien tutkimuslaitosten kaivostekniikan ja ympäristöselvitysten asiantuntijoilta on valituksesta tarkemmin ilmenevin osin 31.1.2025 tai 31.3.2025 mennessä pyydettävä alustava lausunto edellä tarkoitettujen menettelyjen pitkäaikaisesta kestävydestä ja lainmukaisuudesta huomioiden kaivannaisjäteasetuksen velvoitteet siitä, että maaperää tai vesiä ei pilattaisi pitkienkään aikojen kuluessa, sekä tarvittavien vakuuksien määrästä.

Vaadittu 17,5 miljoonan euron väliaikainen lisävakuuus on tarpeen kaivosturvallisuuden lisävakuudeksi, pohjavesivahinkojen hallitsemiseksi ja korjaamiseksi, kaivovesien pilaantumisesta aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi, pilaantuneiden maiden kunnostamiseksi ja vesille aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi.

Tukes on velvoitettava selvittämään, onko kunnan kaavoitusviranomainen saanut oikeat tiedot kaivoksen ja rikastamon pitkäaikaisista vaikutuksista ja niiden lainmukaisuudesta suhteessa kaivoslakiin ja kaivannaisjätelainsäädäntöön. Tukes on myös velvoitettava selvittämään, johtuuko laajennustarve kaivosyhtiön virheestä, milloin virhe olisi tapahtunut ja liittyykö siihen tarve määrätä sanktiota yhtiölle kaivoslain rikkomisesta.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Tukes on antanut lausunnon. Valitus on ensisijaisesti jätettävä tutkimatta ja toissijaisesti hylättävä. Myös valittajien oikeudenkäyntikuluvaatimus on hylättävä. Valittajat ovat vaatineet luvan osittaista palauttamista valituskirjelmästä tarkemmin ilmenevällä tavalla. Valituksessa ei ole vaadittu valituksenalaisen päätöksen kumoamista tai muuttamista muutoin kuin lupamääräysten tarkistamisen osalta. Valituksessa ei ole esitetty seikkoja, joiden perusteella valituksenalainen päätös olisi kaivoslain tai minkään muunkaan lain vastainen.

Dragon Mining Oy on antanut selityksen, jossa on vaadittu ensisijaisesti valituksen jättämistä tutkimatta ja toissijaisesti sen hylkäämistä.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry, Kansalaisten kaivosvaltuuskunta ja Vesiluonnon puolesta ry ovat antaneet vastaselityksen ja sen täydennyksiä. Oikeudenkäyntikulujen määrä on yhteensä 2 800 euroa. Vastaselityksessä ja sen täydennyksessä on lisäksi tuotu muun ohella esiin, että yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisissa määräyksissä on huomioitava myös kaivannais- ja muiden jätteiden vaikutukset. Vaasan hallinto-oikeuden antaman päätöksen mukaan kaivannaisjätteiden osalta on suoritettava ympäristövaikutusten arviointimenettely, joten kyseinen menettely on tarpeen myös annettaessa yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisia määräyksiä. Alueella on kaivannaisjätteellä täytettyjä tunneleita ja avolouhoksia, joiden vaikutuksia ei ole selvitetty. Muun muassa

ympäristölupatietojen perusteella rikastushiekka-altaalle on haudattu 0,09 prosenttia uraania sisältävää jätettä, joten rikastamo edellyttää ydinenergia-asetuksen perusteella uraania tuottavana ja rikastavana kaivoksena valtioneuvoston lupaa. Uraani tulee selvittää alueella olevista jätteistä, rikastuslaitoksen osalta sekä tunneleista ja avolouhoksista. Horvelon alueen sortuma on laajentunut, eikä aitauksen laajentaminen ratkaise ilmeisen epästabiilin tunnelin ongelmaa.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää Tukesin ja Dragon Mining Oy:n vaatimukset valituksen jättämisestä tutkimatta.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen oikeudenkäyntikuluvaatimuksineen.

Perustelut

Valituksen tutkiminen

Valittajien on katsottava vaatineen Tukesin päätöksen kumoamista ja asian palauttamista Tukesille uudelleen käsiteltäväksi valituskirjelmässä tarkemmin vaaditulla tavalla. Valituksen tutkimiselle on olemassa riittävät edellytykset ja Tukesin ja Dragon Mining Oy:n vaatimukset valituksen jättämisestä tutkimatta on näin ollen hylättävä.

Pääasia

Kaivospiirin laajentaminen

Dragon Mining Oy on 8.7.2021 vireille tulleella hakemuksella hakenut kaivoslupaa Sastamalassa sijaitsevan Stormin kaivospiirin laajentamiseksi. Hakemuksen ja sen täydennyksen mukaan laajennusalueen pinta-ala on 3,08 hehtaaria. Hakemuksessa on todettu, että laajennus on tarpeellinen yhtiön nykyisten toimintojen rajaamiseksi kaivoslupa-alueelle. Tuoreen rajatarkastelun mukaan 0,43 hehtaaria vuodesta 1974 toiminnassa olleesta rikastushiekka-altaasta sijaitsee nykyisen kaivospiirin rajojen ulkopuolella. Nyt haettava alue on jäänyt aiemmin epähuomioissa liittämättä kaivospiiriin. Hakemuksen tarkoituksena on korjata tämä virhe, ja toiminta alueella jatkuu nykyisen kaltaisena. Rikastushiekka-alue sijoittuu kumpuilevaan moreeni-kalliomaastoon, jota reunustavat sekametsät ja peltoalueet. Kaivosoikeuden myöntäminen ei muuta nykyistä toimintaa tai alueiden käyttöä. Toiminnan volyymi tai sen aiheuttamat ympäristövaikutukset eivät käytännössä kasva tai muutu nykyisestä. Vammalan rikastamolla on toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa Dnro LSY-2001-Y-42. Sulkemistoimenpiteet uudella kaivoslupa-alueella ovat erittäin pienimuotoisia, koska haettava alue on pieni suhteessa koko rikastushiekka-alueeseen eikä sillä sijaitse rakennuksia. Kaivoksen ympäristöluvan mukaisesti aluehallintoviraston hyväksyttäväksi esitetään viimeistään 12 kuukautta ennen toiminnan lopettamista yksityiskohtainen sulkemissuunnitelma.

Valituksessa ei ole tuotu esiin seikkoja, joiden perusteella Tukesin valituksenalaista päätöstä olisi kaivospiirin laajentamiseksi myönnetyn kaivosluvan osalta pidettävä lainvastaisena. Kun lisäksi otetaan huomioon muut hakemusasiakirjoista ilmenevät seikat, Tukesin päätöstä ei ole kaivospiirin laajentamiseksi myönnetyn kaivosluvan osalta syytä muuttaa.

Päätöksellä annetut yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset

Sovellettavat oikeusohjeet

Kaivoslain 52 §:n 3 momentin, sellaisena kuin se on ollut voimassa 31.5.2023 saakka, mukaan kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset:

- 1) kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi;
- 2) toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnassa ei harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tuhlausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta;
- 3) esiintymän hyödyntämisen laajuutta ja tuloksia koskevasta selvitysvelvollisuudesta;
- 4) poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella;
- 5) sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitettulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten asemaa alkuperäiskansana saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia koltta-alueella;
- 6) kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvästä vakuudesta 10 luvun mukaisesti sekä muista lopettamiseen liittyvistä ja lopettamisen jälkeisistä velvollisuuksista;
- 7) lupamääräysten tarkistamiseen liittyvien selvitysten toimittamiseen asetettavasta määräajasta;
- 8) muista kaivosluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;
- 9) muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

Kaivoslain 108 §:n (621/2011) mukaan kaivosluvan haltijan on asetettava kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuus, jonka on oltava riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet huomioon ottaen.

Kaivoslain 109 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomainen määrää vakuuden lajin ja suuruuden asianomaisessa luvassa. Pykälän 2 momentin mukaan vakuuden suuruutta on tarvittaessa tarkistettava, kun kaivoslupaa tarkistetaan 62 §:n mukaisesti.

Kaivoslakia koskevan hallituksen esityksen (HE 273/2009 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 52 §:n 3 momentin osalta muun muassa seuraavaa: Lupamääräyksissä olisi 3 momentin 6 kohdan nojalla tarkennettava 108 §:ssä säädettyä vakuusvelvoitetta sekä 15 luvussa säädettyjä

lopettamiseen liittyviä ja lopettamisen jälkeisiä velvollisuuksia. Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa ja erityisestä syystä myös määräajan voimassa olevassa luvassa olisi 62 §:n 2 momentin nojalla määrättävä lupaehtojen tarkistamisen ajankohta. Lupamääräyksissä olisi 7 kohdan nojalla asetettava määräaika, jolloin luvanhaltijan on viimeistään toimitettava kaivosviranomaiselle lupamääräysten tarkistamiseen liittyvät selvitykset. Lupamääräyksissä voitaisiin 8 kohdan nojalla antaa 1–7 kohtaa täydentäviä ehtoja ja rajoituksia kaivosluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa koskevista seikoista, joilla varmistettaisiin, ettei toiminnasta aiheutuisi kaivoslaissa kiellettyä seurausta. – Yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi merkittävät näkökohdat tulisivat suoraan turvatuksi lainsäädännön nojalla. Lisäksi kaivosviranomaisella voisi 3 momentin 9 kohdan nojalla antaa täydentäviä lupamääräyksiä muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista. – Kaivostoiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa. Tarvittavat määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, kaivannaisjätteen jätealueesta ja sen jälkihoidosta sekä kaivannaisjätteistä, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta annetaan ympäristöluvassa.

Asiassa saatu selvitys

Asiakirjoista ilmenee, että nykyisellä Stormin kaivospiirillä on harjoitettu rikastustoimintaa vuodesta 1975 lähtien. Toiminta on ollut keskeytyksissä alkuvuodesta 2004 kesäkuuhun 2007. Rikastamolla on vuodesta 2007 lähtien rikastettu Oriveden (2009–2019), Kaapelinkulman (2019–2021) ja Jokisivun (2009–) kaivosten kultamalmia.

Tukes on päätöksellään 7.2.2018 antanut kaivosviranomaisena edellä mainittua kaivospiiriä koskevat kaivoslaissa tarkoitetut yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset, joilla on korvattu 24.6.2014 annetut lupamääräykset. Päätöksen mukaan aiemmin asetettu vakuus 10 000 euroa on riittävä ja kattaa kaivoslain mukaiset päätöksessä tarkemmin yksilöidyt kaivoksen lopettamiseen liittyvät lopetus- ja jälkitoimenpiteet. Päätöksessä on muu ohella todettu, että kaivostoiminta Stormin kaivospiirin alueella on lopetettu. Kulku kaivokseen on estetty ja ilmanvaihtokuilut tukittu, ja alueella olevat avolouhokset on täytetty rikastushiekalla. Päätöksessä on määrätty, että lupamääräykset tarkistetaan 1.10.2020.

Tukesin 30.10.2020 laatimasta matkakertomuksesta ilmenee, että Stormin kaivospiiriä koskevien määräysten tarkistamiseen liittyen huomioidaan muun ohella, että Horvelon sortuma vaikuttaisi olevan laajentunut ja kertomuksesta tarkemmin ilmenevä alue varaudutaan aitaamaan. Vinotunnelin vasemmalla penkalla on reikä, josta pumpataan vettä kaivoksesta rikastamon vesikiertoon. Maanalaisen kaivoksen tunnelin suuaukko tukitaan kaivospiirin lopetusvaiheessa kivilohkareilla tai betonilla. Avolouhos C on maisemoitu, mutta siihen on läjitetty rikastushiekkaa, joka tullaan rikastamaan. Täten avolouhos täytetään ja maisemoidaan uudestaan. Jälkiselkeytysaltaalta prosessivesipumppaamoille tulevan putkilinjan purkamista varten asetetaan vakuus niiltä osin, kun putki ei sijaitse kaivosyhtiön omilla mailla.

Dragon Mining Oy on toimittanut Tukesille kaivospiirin laajentamista koskevan 8.7.2021 päivätyn hakemuksen liitteenä selvityksen yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta kaivoslupahakualueella. Selvityksessä yhtiö on esittänyt, että kaivospiirille Stormi 1895 asetettua 10 000 euron kaivosvakuutta korotetaan 5 000 eurolla kattamaan sortumavaarallisen ”Horvelon” ja vanhan vinotunnelin alueen aitaaminen. Selvityksessä on edelleen todettu, että kyseinen korotettu vakuus riittää kattamaan myös haetun kaivoslupa-alueen lopettamiseen liittyvät velvollisuudet.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 8.11.2021 antaman lausunnon mukaan hakemuksesta käy ilmi, että B-louhoksen vieressä oleva sortuma, Horvelo, on laajentunut. Lupamääräyksiä tarkistettaessa on kiinnitettävä huomiota siihen, onko sortumavaara-alueen aitaaminen riittävä toimenpide kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi. ELY-keskus on edelleen todennut, että hakemuksen mukaan vanha, kertaalleen täytetty ja maisemoitu avolouhos C tullaan rikastamaan. ELY-keskus huomauttaa, että vakuutta tarkistettaessa ja asettaessa on turvattava avolouhoksen C uudelleentäyttö ja uudelleenmaisemointi.

Dragon Mining Oy on muun ohella ELY-keskuksen lausuntoon 30.11.2021 antamassaan vastineessa todennut, että Horvelon alue ei ole laajentunut. Yhtiön näkemyksen mukaan alueen aitaaminen on riittävä toimenpide alueen turvallisuuden takaamiseksi. Alue tullaan aitaamaan riittävän vahvalla ja aikaa kestäväällä aitaratkaisulla, ja lisäksi aitaan kiinnitetään tasaisin välimatkoin sortumavaarasta kertovia varoituskylttejä. Lähitulevaisuudessa ei ole suunnitelmia maisemoidun C-avolouhoksen alueen rikastushiekan uudelleen rikastamisesta. Mikäli myöhemmin C-avolouhoksen alueen rikastushiekan uudelleen rikastus tulee ajankohtaiseksi, päivitetään tällöin selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta kaivoslupahakualueella, jossa huomioidaan riittävä vakuus alueen uudelleentäyttöön ja uudelleen maisemointiin.

Yhtiön 17.11.2022 Tukesille esittämän selvityksen mukaan Horvelon alueen aitaaminen on saatu valmiiksi. Aitamateriaalina on käytetty hirviaitaa ja aidan tolppaväli on noin kaksi metriä.

Yhtiön Tukesille 12.2.2024 esittämän täsmennyksen mukaan vakuus jakautuu seuraavasti: 2 000 euroa vanhan jo suljetun kaivoksen kaivostunnelin sulkemiseksi kivilohkareilla tai betonilla auki olevalta matkalta, 8 000 euroa putkilinjan purkamiseksi jälkiselkeytysaltaalta pumppaamolle siltä osin kuin putki ei sijaitse kaivosyhtiön omilla mailla, ja purettavan putkilinjan alueen siistimiseksi, sekä 5 000 euroa vanhan vinotunnelin alueen aitaamiseksi 130 metrin matkalta.

Asiakirjoista ilmenee, että toiminnanharjoittajalle on vuonna 2008 myönnetty ympäristölupa rikastamolle, jonka tuotantomäärä on noin 200 000 tonnia kultamalmia vuodessa. Ympäristölupa on lainvoimainen. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on 12.3.2020 tekemällään päätöksellä myöntänyt Dragon Mining Oy:lle ympäristöluvan Vammalan rikastamon toiminnan

olennaiseen muuttamiseen. Samalla aluehallintovirasto on tarkistanut kokonaisuudessaan toiminnanharjoittajalle myönnetyn ympäristöluvan lupamääräykset. Aluehallintoviraston päätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen ja hallinto-oikeuden päätöksestä edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka on muuttanut ympäristöluparatkaisua ja sen lupamääräyksiä päätöksestä tarkemmin ilmenevällä tavalla. Ympäristölupapäätös sisältää muun ohella määräykset päästöjen rajoittamisesta, toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailemisesta, jätteistä ja niiden käsittelystä sekä toiminnan lopettamisesta.

Oikeudellinen arviointi

Asiassa on kysymys kaivoslain mukaisten yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamisesta. Asiassa ei ole kysymys toiminnan uudelleen luvittamisesta, vaan Dragon Mining Oy:n oikeus kaivostoiminnan harjoittamiseen nyt kysymyksessä olevalla alueella on edellä tässä päätöksessä tarkoitettua laajennusaluetta lukuun ottamatta ratkaistu jo aiemmin.

Määräysten antamisen tulee perustua sellaiseen selvitykseen, jonka perusteella niiden tarvetta ja sisältöä voidaan arvioida yksityiskohtaisesti ja kulloisenkin kaivoshankkeen ominaispiirteet ja vaikutukset huomioon ottaen. Määräyksiä annettaessa on otettava huomioon myös se, millaista kaivostoimintaa alueella tulevaisuudessa aiotaan harjoittaa. Saadun selvityksen perusteella varsinainen kaivostoiminta Stormin kaivospiirin alueella on lopetettu ja kulku kaivokseen on estetty, ilmanvaihtokuilut on tukittu ja alueella olevat avolouhokset on täytetty rikastushiekalla. Dragon Mining Oy on antanut selvityksen sortumavaarallisesti alueesta. Kun edellä todetun lisäksi otetaan huomioon se, mitä jäljempänä on todettu toimintaa koskevasta ympäristöluvasta, määräysten antaminen on perustunut riittävään selvitykseen. Määräyksiä annettaessa ei ole menetelty lainvastaisesti myöskään sillä perusteella, että hankkeen osalta ei ole suoritettu ympäristövaikutusten arviointimenettelyä annetussa laissa tarkoitettua ympäristövaikutusten arviointia.

Tarvittavat määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä on annettu toimintaa koskevassa ympäristöluvassa. Kun lisäksi otetaan huomioon, että kaivoslain esitöissä on todettu kaivosoikeuden haltijalle yleisten ja yksityisten etujen kannalta asetettavien määräysten tarpeen liittyvän erityisesti turvallisuuden varmistamiseen, Tukes on voinut arvioida, ettei sen ole tarpeen antaa muita yleisiä ja yksityisiä etuja turvaavia määräyksiä kuin nyt annetut.

Kaivoslain 108 §:ssä tarkoitettu vakuus asetetaan kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä koskevien velvoitteiden suorittamisen turvaamiseksi. Kun otetaan huomioon alueella harjoitettavan toiminnan laadusta ja laajuudesta sekä toiminnan lopettamisen edellyttämistä toimista saatu selvitys, Tukesin arviota määräyksen 1 mukaisten toimenpiteiden mukaisista kustannuksista voidaan pitää ennalta arvioiden määrältään oikean tasoisena. Asiassa ei ole ilmennyt syytä katsoa, että sortumavaarallisen alueen aitaamista ja varoituskylttien asentamista olisi pidettävä ilmeisen riittämättömänä toimenpiteenä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi.

kyseisellä alueella. Ympäristönsuojelulain mukainen ympäristöluvassa edellytetty vakuus kattaa kaivannaisjätealueen asianmukaisen jätehuollon. Asiassa ei ole esitetty luotettavaa selvitystä siitä, että alueelle olisi sijoitettu jätteitä, joiden jätehuolto ei kuulu ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvassa edellytetyn vakuuden piiriin. Kun edellä todetun lisäksi otetaan huomioon, että kaivoslain 108 §:ssä tarkoitetun vakuuden määrää voidaan tilanteen muuttuessa muuttaa vastaamaan uutta tarvetta, valituksenalaisessa päätöksessä edellytetyn vakuuden on arvioitava riittävän tarvittaessa kattamaan kaivoslain 143 §:n ja 144 §:n mukaiset kaivoksen lopettamistoimenpiteet ja turvaamaan kaivoksen jälkihoidon siten, ettei kaivoksesta aiheudu kaivoslain vastaisesti haittaa terveydelle tai ympäristölle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle. Myöskään se, että valittajien vastaselityksen mukaan rikastushiekka-altaalle on haudattu uraania sisältävää jätettä, ei anna aihetta katsoa valituksenalaisen päätöksen olevan lainvastainen.

Valituksenalainen päätös ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastainen myöskään päätöksellä annettujen edellä tarkoitettujen määräysten osalta, joten päätöstä ei ole tältäkkään osin syytä muuttaa.

Oikeudenkäyntikulut

Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen valittajille ei tule korvausta oikeudenkäyntikuluistaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kaivoslaki 45 § ja 48 § (621/2011)
Laki kaivoslain muuttamisesta 505/2023 siirtymäsäännös
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 95 §

Päätöksen tiedoksianto

Päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijäjäsen Maria Jokinen

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Paula Pihlava, Maria Jokinen ja Maria Kuusinen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry / puheenjohtaja A Hallintolain 56 §:n 2 momentti huomioon ottaen valituskirjelmän ensimmäisenä allekirjoittajana olevan Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry:n puheenjohtajan on ilmoitettava tiedoksisaannista Sastamalan ympäristöyhdistys ry:lle, Kansalaisten kaivosvaltuuskunta - MiningWatch Finland ry:lle ja Vesiluonnon puolesta ry:lle. Jos hän tämän laiminlyö, hän on mainitun lain 68 §:n mukaan velvollinen korvaamaan laiminlyönnistä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin katsoen harkitaan kohtuulliseksi. Oikeudenkäyntimaksu 270 euroa, laskutetaan myöhemmin (Tuomioistuinmaksulaki 2 § ja oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta) Oikeudenkäyntimaksun määräämiseen saa vaatia oikaisua alla ilmenevällä tavalla.
Jäljennös maksutta	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Dragon Mining Oy Sastamalan kaupunginhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään

Ohje oikeudenkäyntimaksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiselle

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä päätöksen esittelijältä kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimus toimitetaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA

Puhelinnumero: 029 56 42210

Faksi: 029 56 42269

Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa
puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen
paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>